

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie powiększenia etatu referentów fachowych dla spraw rolniczych w Wydziale krajowym.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 28. Grudnia 1895 przekazał Wysoki Sejm komisji gospodarstwa krajowego, sprawozdanie Wydziału krajowego o powiększenie fachowych sił dla spraw rolniczych przy Wydziale krajowym w tym kierunku, by w miejsce jednego urzędnika trzy siły robocze unormowano. Komisya gospodarstwa krajowego przedkłada rzeczoną sprawę z następującymi uwagami:

Uchwałą z dnia 29. Listopada 1890, stworzył był Wysoki Sejm krajową komisję dla spraw rolniczych jako fachowy doradczy organ u boku Wydziału krajowego dla całej dziedziny spraw rolniczych, powiększając zarazem etat urzędników Wydziału krajowego jednym urzędnikiem z fachowem wykształceniem i praktyką rolniczą.

Urzędnikowi temu przyznał Wysoki Sejm następujące pobory roczne:

Stalej płacy	1500 zł.
Dodatku aktywalnego	300 zł.
Dodatku pięcioletniego	200 zł.

Z zbiegiem czasu rozrosła się agenda dla spraw rolniczych w Wydziale krajowym tak dalece, że jedna siła fachowa okazała się niewystarczającą zwłaszcza, gdy i czynności sekretarskie komisji dla spraw rolniczych statutowo urzędnik Wydziału krajowego spełnia. Według dzisiejszego faktycznego stanu rzeczy jest conajmniej dwóch urzędników Wydziału krajowego w referacie do spraw rolniczych zatrudnionych.

Interesa rolnicze są rozrzucone w dwóch departamentach Wydziału krajowego, a szczegółowo sprawy szkół dublańskich i czernichowskiej i sprawy melioracyj gruntowych należą do czynności Departamentu I., a inne szkoły rolnicze i reszta spraw rolniczych do czynności Departamentu II. Według protokołu podawczego Wydziału krajowego wynosił wpływ ekshybitów odnoszących się do spraw rolniczych w ostatnich czteru latach pomiędzy 1730 a 2400 ekshybitów, z których $\frac{1}{3}$ część na Departament I-szy a $\frac{2}{3}$ części na Departament II-gi przypada.

Agendy komisji krajowej dla spraw rolniczych, bywają statutowo na posiedzeniach plenarnych komisji, albo też stalej sekcji teje w ten sposób załatwiane, że

komisyja na referatach wracających do Wydziału krajowego umieszcza swoją opinię, pozostawiając dla własnego użytku protokoły posiedzeń, w których skład orzekającej komisji i zapadła uchwała bywa uwidaczniana.

Dla przedstawienia czynności komisji dla spraw rolniczych nadmieniam się, że:

w r. 1893	odbyto 3 posiedzeń plenarnych, a 9 sekcyjnych
" " 1894	" 0 " " " 6 "
" " 1895	" 1 " " " 11 "

Wydział krajowy, zaznaczywszy w sprawozdaniu, że w celu wywierania ra-
widłowo jednolitego kierunku dydaktycznego nad szkołami rolniczymi należałoby
wpływ kuratorji nad poszczególnymi szkołami uchylić, domaga się, aby tak dla tej
czynności inspektorskiej przy krajowych szkołach rolniczych, jakoteż załatwił na
wszystkich spraw fachowo-rolniczych w Wydziale krajowym, a wreszcie dla pełnienia
funkcji sekretarskiej przy krajowej komisji, usystemizowano w miejsce jednego
fachowego urzędnika dla spraw rolniczych trzech urzędników tej kategorii; — Wy-
dział krajowy zamierza w razie zatwierdzenia przez Wysoki Sejm postawionego
wniosku użyć najstarszego rangą urzędnika do czynności inspektorskich w szkołach
rolniczych, a dwóch młodszych do czynności biurowych.

Komisja gospodarstwa krajowego wyraża przekonanie, że inwigilowanie szkół
rolniczych, oraz wywieranie jednolitego naukowo-dydaktycznego wpływu nad tymi
zakładami naukowymi zajmie całkowicie jednego urzędnika; o ile komisja gospodar-
stwa krajowego przyznaje, że stworzenie podobnego organu w interesie szkół rolni-
czych, na co kraj tak duże ofiary łoży, jest bezwarunkowo potrzebnem, to z drugiej
strony wyraża nadzieję, że Wydział krajowy przy obsadzeniu wzniankowanej posady
postąpi sobie z wszelką przezornością i wybierze taką osobistość, któraby ze wszech
miar dodatnio na rozwój krajowych szkół rolniczych oddziałać potrafiła.

Dla załatwiania spraw fachowych w Wydziale krajowym i funkcji sekretarskich
w komisji krajowej dla spraw rolniczych uważa komisja gospodarstwa krajowego
przeznaczenie dwóch funkcyjonaryuszów urzędowych jako obfite wyposażenie, mniema
jednak, że i temu wymaganiu wobec pierwszorzędnej wagi interesów rolniczych
w kraju, prawdopodobnego rozrostu agendy rolniczej przy Wydziale krajowym za-
dosyć stać się powinno, a to tem bardziej, że w razie przyzwolenia tylko jednej siły
fachowej dla prac biurowych tok spraw w razie możliwych chorób i urlopów na pewne
przeszkody mógłby być narażonym.

Komisja gospodarstwa krajowego daleka od tego, aby uwłaczać statutowym
prawom Marszałka krajowego, co do rozkładu czynności w Wydziale krajowym wy-
raża zdanie, że Departament rolniczy, zasilony tak wydatnymi siłami roboczymi,
dopiero naówczas nadziejom odpowie, jeżeli wszystkie sprawy rolnicze zostaną w jednym
Departamencie skoncentrowane i jeżeli całą działalność tegoż Departamentu ożywi
inicjatywa i działalność męża na czele postawionego, a gruntownie potrzeby rolnictwa
w kraju znajdującego.

Nadmienić w końcu wypada, że Wydział krajowy wedle wniosku swojego łącznie
z preliminarzem na rok 1896 rubryka XV. poz. 201 proponuje usystemizowanie indy-
widualnego etatu 3 urzędników dla spraw rolniczych. Zważywszy jednak, że naj-
młodszy urzędnik w randze konceptisty musiałby w indywidualnym etacie długo na
promocyę oczekiwać, a w razie promocyi przeskakiwałby jedną rangę urzędniczą,
wprowadza komisja gospodarstwa krajowego pod względem formalnym pewną zmianę
proponując zamiast systemizowania indywidualnego etatu trzech fachowych urzędni-
ków dla spraw rolniczych przy Wydziale krajowym, pomnożenie etatu administracyj-

nych urzędników Wydziału krajowego o jednego sekretarza, jednego wicesekretarza i jednego koncepistę; przezto osiągnie się ten cel, że koncepista rolniczy nie będzie gorzej traktowanym od koncepisty administracyjnego i będzie mógł uzyskać promocyę na adjunkta, skoro przyjdzie na niego właściwy porządek.

Na podstawie powyższego przedstawienia wnosi komisya gospodarstwa krajowego:

1) Sejm uchyla uchwałę swoją z dnia 29. Listopada 1890, mocą której powiększył etat urzędników Wydziału krajowego o jednego urzędnika referenta dla spraw rolniczych.

2) Sejm pominął etat urzędników konceptowych Wydziału krajowego o trzy posady fachowo rolnicze, a mianowicie:

a) jednego z rangą i poborami sekretarza Wydziału krajowego;

b) " " " wicesekretarza " "

c) " " " koncypisty " "

Lwów dnia 13. Stycznia 1896.

Przewodniczący:

Stanisław Polanowski.

Sprawozdawca:

Kraiński.

